

İZLEM.

İZLEM

Utanç Davasında Skandal İçinde Skandal

İZLEM

2002’de 13 yaşındayken, tanıştığı iki kadın tarafından 26 farklı kişiye satılan N.Ç. ile ilişkiye giren, aralarında asker, memur, esnaf, öğretmenlerin de bulunduğu sanıklar hakkında verilen kararın gerekçesi tamamlandı. “Utanç davası” olarak bilinen davada, erkek sanıkların tümünü alt sınırdan cezalandıran ve cezalarında yalan beyanlarına rağmen iyi hal indirimi yapan mahkeme, buna karşılık N.Ç.’yi satan iki kadına daha yüksek ceza verdi ve cezada indirim yapmadı. Mahkeme, “satana” ağır, çocukla ilişkiye girene hafif ceza vermesini, “İki kadının duruşmadaki olumsuz tavırları, kendi yaşadıkları iffetsiz hayatı 13 yaşında bir çocuğa da yaşatmak şeklinde gözükken olumsuz tutum ve davranışları göz önüne alınarak haklarında takdir indirimi yapılmamıştır” diye açıkladı. Erkeklerin eylemi için ise olumlu veya olumsuz bu tip bir yorum yapılmadı. Kararda, cezaların alt sınırdan verilmesi konusunda ise N.Ç.’nin bir kişiyle istemediği için beraber olmadığı, bir kişiyle gündüz birlikte olmak istemediği için daha sonra birlikte olduğu gibi örnekler sıralandı. Kararda, Adli Tıp’a göre, eyleminin ahlaki kötülüğünün farkında olan N.Ç.’nin para kazanmak için fuhuş yaptığı, manevi yönden olanlara karşı çıkabileceği gibi yorumlar yapıldı. Skandal karardan farklı bir skandal daha çıktı. N.Ç. ile birlikte olan tüm erkeklere alt sınırdan ceza veren ve cezalarda iyi hal indirimi yapan Mardin 1. Ağır Ceza Mahkemesi, N.Ç. ile “Girdiğin ilişki ailene anlatırım” diyerek tehditle ilişkiye giren sanığın eyleminin “tehdit” oluşturmadığına hükmetti. Gerekçeli kararda, tehdit unsurunun mağdurun eyleminden kaynaklanması halinde, eylemin “tehdit” olarak tanımlanamayacağı belirtilerek, bu konudaki bir Yargıtay içtihadı emsal gösterildi. Mahkeme, bu yorum doğrultusunda, N.Ç. ile tehdit sonucu birden fazla birlikte olan sanığa en az 10 yıl hapis cezası vereceksen sadece 5 yıl hapse hükmetti ve cezada iyi hal indirimi yaptı.

Hayal Kırıklığı

Mardin 1. Ağır Ceza Mahkemesi, 13 yaşında fuhuşa sürüklenen ve bakire olması nedeniyle, kendisini satan kadınlar tarafından babası yaşındaki kişilerle ters ilişkiye girmeye zorlanan N.Ç.'nin yaşadıklarına ilişkin utanç davasını, 8 yıl sonra 21 yaşına geldiğinde sonuçlandırabilmiş, karar, uzun yıllardır davaya emek veren birçok kişide hayal kırıklığı yaratmıştı.

İyi Hal ve Alt Sınır

13 sanığı, 15 yaşından küçük çocuğun ırzına geçtikleri gerekçesiyle, alt sınırdan 5 yıl hapisle cezalandıran mahkeme, 6'da 1 oranında iyi hal indirimi yaparak, cezayı 4 yıl 2 ay olarak belirledi.

Mahkeme, N.Ç.'nin birden fazla kez ırzına geçen 11 sanığa da aynı maddeden alt sınırdan ceza verdi ve cezalarını 5'er yıl olarak belirledi. Bu cezayı "suçun birden fazla kere işlenmesi" nedeniyle 6'da 1 oranında arttıran mahkeme, bu sanıklara da takdir indirimi uyguladı ve nihai cezayı 4 yıl 10 ay olarak belirledi.

18 yaşından küçük bir sanığa da 3 yıl 2 ay ceza verildi. 1 sanık ise eyleminin teşebbüs aşamasında kalması nedeniyle sadece 1 yıl 4 aya mahkum edildi.

Kötü Hal

Mahkeme, N.Ç.'yi pazarlayan ve kendileri de fuhuş yapan T.T. ve E.A.'ya ise farklı muamele yaptı. Diğer sanıklardan farklı olarak iki kadına, alt sınırın bir yıl üzerinde, 6 yıl ceza veren mahkeme, suçun birden çok kere işlenmiş olması nedeniyle yarı oranında artırım yaptı ve nihai ceza 9 yıl olarak belirlendi. Bu cezada iyi hal indirimi de yapılmadı.

İffet Ayırımı

Mahkeme, açıkladığı hükme ilişkin gerekçeli kararını tamamladı. Kararda, iki kadına iyi hal indirimi yapılmaması konusunda, "İki kadının duruşmadaki olumsuz tavırları, kendi yaşadıkları iffetsiz hayatı 13 yaşında bir çocuğa da yaşatmak şeklinde gözükken olumsuz tutum ve davranışları gözönüne alınarak haklarında takdir indirimi yapılmamıştır" denildi. Kararda, N.Ç. ile ilişkiye giren erkeklerin eyleminin iffetli olup olmadığı konusunda ise yorum yapılmadı.

Hepsi Yalanladı Ama

Erkek sanıkların tamamının N.Ç. ile ilişkiye girdiğini yalanlamasına, verdikleri paraları "Hayır işlemek için verdim" gibi gerekçelerle açıklamasına, N.Ç.'nin kendileri ile yatmak istediğini, kabul etmeyince, "Ben sizin başınıza iş açarım diyerek" tehdit ettiğini söyle-

melerine rağmen, bu sanıklar iyi hal indirimi aldı. Mahkeme, suçlu bularak, bu beyanlarını “yalan” olarak nitelediği sanıkların duruşmadaki tavırlarını gerekçe göstererek, indirim yaptı.

Cebir, Şiddet, Baskı Yokmuş!

Gerekçeli kararda, sanıklar hakkında, neden daha ağır ceza verilmediği konusunda tartışma yaratacak ifadeler kullanıldı. 414. maddenin 1. fıkrasına göre, 15 yaşını bitirmeyen küçüğün ırzına geçenlere 5 seneden aşağı olmak üzere hapis cezası verilmesi gerekiyor. Aynı maddenin ikinci fıkrası ise cebir, şiddet veya tehdit kullanılarak ya da hileli vasıtalarla suçun işlenmiş olması halinde, verilecek cezanın 10 yıldan aşağı olamayacağını içeriyor. Mahkeme, yaptığı yorumlarla ikinci fıkrayı görmezden gelerek, sanıklar hakkında birinci fıkrayı uyguladı. Böylece sanıklar, en az 5 yıl haptisten otomatik olarak kurtuldu.

N.Ç.’nin Rızası Varmış

Mahkeme, N.Ç.’nin hem kendisini pazarlayan iki kadının yanında, hem de kendisiyle ilişkiye giren 26 kişinin yanına rızasıyla gittiği yorumunu da yaptı. Kararda, Mardin Savcılığı’nın sanıklara zorla alıkoyma suçunu düzenleyen eski TCK’nın 430/1. maddesinin uygulanması talebinin neden reddedildiği anlatıldı.

Eski TCK’nın 430/1. maddesi, “Her kim cebir ve şiddet veya tehdit veya hile ile şehvet hissi veya evlenme maksadıyla reşit olmayan bir kimseyi kaçıırır veya bir yerde alıkoyarsa beş seneden on seneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılır” hükmünü içeriyor. Maddenin, işlenen fiilin karşılığı olmadığını savunan mahkeme, sanıkların N.Ç.’ye yönelik eylemini “zorla alıkoyma değil rızaen alıkoyma” diye nitelendirdi. Buna göre, eylemin cezası 6 aydan 3 yıla kadar hapis olan 430/2. maddeye göre değerlendirilmesi gerektiğini kaydeden mahkeme, kararında, “Bu suç için öngörülen zamanaşımı 7 yıl 6 ay olduğundan, bu suç yönünden sanıklar hakkında açılan kamu davalarının ortadan kaldırılmasına karar verilmiştir” ifadelerini kullandı. Böylece, sanıkların tümü yönünden bu eylem zamanaşımına girdi. Mahkeme, 3 sanık hakkında “fuhuşa tahrik” suçundan açılan davayı da 7 yıl 6 aylık zamanaşımı süresi dolduğu gerekçesiyle ortadan kaldırdı.

Ahlaki Redaetin Farkında

Kararda, bu tablo, İstanbul Adli Tıp Kurumu 4. İhtisas Kurulu’nun, N.Ç. ile ilgili raporuyla açıklandı. Raporda, “Mağdurenin 2002 yılı Temmuz ayında 15 yaşı içerisinde olup 15 yaşını bitirmediği, mağduresi olduğu olayın ahlaki redaetini müdrük (Ahlaki kötülüğünün farkında olduğu) olduğu” ifadeleri yer aldı.

Karşı Koyabilirdi

Raporda, ayrıca N.Ç. için, “Olaya ruhsal yönden mukavemete muktedir olduğu, beyanlarına itibar edilmemesi için bir neden olmadığı” denildi. Kararda, 2. İhtisas Dairesi’nin, N.Ç.’nin halen bakire olduğu ancak sanıkların küçük kızla ters ilişkiye girdiğini gösterir raporuna da yer verildi.

Rapora Ne Gerek Var

Kararda, N.Ç.’ye yönelik eylemlerin Temmuz 2002’de yaşandığı belirtilerek, bu tarihte eski Türk Ceza Kanunu’nun yürürlükte olduğu anımsatıldı. Yeni TCK’ya göre, bu tip bir olayda, mağdurenin ruh ve beden sağlığı bozulmuşsa cezanın alt sınırının 15 yıldan az olamayacağını vurgulayan mahkeme, sanık lehine olduğu için, sanıklar hakkında eski TCK’nın uygulanması gerektiğini belirtti. Kararda, eski TCK’da ruh ve beden sağlığının bozulması ağırlaştırıcı neden sayılmadığından, savcılığın talebine rağmen, davayı uzatmamak için bu tip bir rapora gerek duyulmadığı kaydedildi.

Ancak hukukçular, ruh ve beden sağlığının bozulduğuna yönelik rapor bulunması halinde, takdirene daha yüksek ceza vermek zorunda kalınacağını belirterek, rapor alınmamasını eleştirdi.

Para Kazanmak İçinmiş

Kararda, Adli Tıp’ın, N.Ç. için yaptığı “bu olaylara ruhsal yönden karşı koymaya muktedir” yorumu anımsatılarak, “küçük kızın kendi iradesiyle para kazanmak amacıyla sanıklar T. ve E. ile irtibata geçtiği veya bunlarla irtibata geçen diğer sanıklarla ilişkiye girdiği anlaşılmaktadır” denildi.

İsteyince Yapmıyor

Kararda, N.Ç.’nin bu konudaki tutumu konusunda şu yorumlar yapıldı:

“Adli Tıp’ın tespitine göre, mağdurenin olay tarihindeki gerçek yaşı 15’tir. Mağdure kendi ifadesinde belirttiği gibi Ş.A. ile ilişkiye girmek istemediği için ilişkinin gerçekleşmediğini, yine sanık T. ile gündüz ilişkiye girmek istemediği için başka bir tarihte evine gittiğini beyan

etmiştir. Bu hali ile mağdurenin meydana gelen olaylarda tamamen iradesiz olmadığı, sanıklar E. ve T. ile gerek sanıkların işyerine veya evlerine gerekse de açık alanlara giderek sanıklarla para karşılığı ilişkiye girdiği anlaşılmaktadır.

Maddi Manevi Cebir Yok

Sanıkların mağdureye karşı kullandıkları maddi veya manevi bir cebir unsurunun bulunmaması, mağdurenin yaşının da kanunun suç olarak kabul ettiği 15 sınırında olması nedeniyle, sanık T. ve E. dışındaki sanıklar için cezaların alt sınırdan tayin edilmesi gerektiği kanısına ulaşılmıştır.”

Skandal İçinde Skandal

Gereçli karardan bir skandal daha çıktı. Kararda, sanıklardan R.B. için savcılığın “tehdit ve zorla ırza geçme” suçundan ceza verilmesini istediği anımsatıldı. Buna karşılık, R.B.’ye sadece 15 yaşından küçük çocuğun ırzına geçme suçundan ceza verildi. Tehdit ve zorla ırza geçme suçunu işlemesi halinde 10 yıldan az olmamak üzere hapse mahkum edilecek olan R.B., bu yorum doğrultusunda 5 yıldan az olmamak üzere hapis cezası öngören düzenlemeye göre cezalandırıldı. Mahkeme, alt sınırdan ceza vererek 5 yıl hapse mahkum ettiği R.B.’nin cezasını önce suçu birden fazla işlediği gerekçesiyle arttırdı daha sonra iyi hal indirimi yaparak 4 yıl 10 ay olarak belirledi.

Gereçli kararda, N.Ç.’nin duruşmalarda, R.B. ile ilişkiye girmesi konusunda, “Sanık bana fiziksel şiddet kullanmadı. Ancak diğer insanlarla olan ilişkimi aileme söyleyeceğini belirterek tehdit etti ve benimle birlikte oldu” dediği anlatıldı.

Skandal İçtihat

Bunun bir an için tehdit olarak algılanabileceğinin anlatıldığı kararda, Yargıtay 5. Ceza Dairesi’nin 1983 tarihli içtihadına göre ise bu durumun tehdit anlamını taşımadığı savunuldu. Kararda, Yargıtay’ın, başkalarıyla cinsel ilişkiye giren evli kadınla, bu durumu kocasına söyleyeceğini belirterek cinsel ilişkiye girilmesinin tehdit oluşturmadığı yorumunu yaptığı anımsatıldı. Buna göre, tehdit unsurunun mağdurenin eyleminden kaynaklanmaması gerektiği vurgulandı. N.Ç.’nin yaşadıkları, “mağdurenin eylemi” olarak tanımlanarak, R.B.’ye 15 yaşını bitirmeyen çocuğun ırzına geçmek suçundan ceza verildi.

Yargı Tasarısı Hazır

İZLEM

Yargının iş ve işlemlerini hızlandırmak için ayrı bir taslak hazırlayarak çeşitli kurumların görüşüne sunan Adalet Bakanlığı, taslağa son şeklini vererek Başbakanlık'a gönderdi. Taslakta, asker kaçaklarına dolaylı aftan, uyuşturucu suçlarına zorunlu tedaviye, Danıştay yetkilerine tırpandan, tutuklanan kişilerin yakınlarının cenazelerine katılmaları için izin verilmesine kadar çok sayıda kritik düzenleme yer alıyor. Taslağa göre, Türkiye'de yargılaması süren ya da hüküm giymiş kişilerin pasaportu, bu kişiler yurtdışındayken artık iptal edilmeyecek.

Taslakta yer alan düzenlemelerden bazıları şöyle:

Kaçana Para Cezası

- Kabul edilecek özrü olmadan bakaya ve yoklama kaçağı kalanlar, teslim tarihinden sonra 7 gün içinde gelenler 250 TL, gelmeyerek yakalananlar 500 TL, 7 günden sonra 3 ay içinde gelenler bin TL, yakalananlar 2 bin TL, 3 aydan sonra gelenler 2 bin 500 TL, 3 aydan sonra yakalananlar 5 bin TL idari para cezası ile cezalandırılacak. Cezayı ilgili askerlik şubesi verecek. Taslağın ilk halinde, para cezalarının iki katı öngörülmüştü. Taslağa eklenen düzenlemeyle, yakalandıktan sonra kıtasına teslim olmadan kaçanlara ayrıca 500 TL ceza verilecek. Buna göre, askerden kaçanlar cezaevine girmeden para ödeyerek kurtulabilecek. Mevcut düzenlemede, asker kaçakları hapisle cezalandırılıyordu.

- Nafaka alacakları dışında kalan alacaklar, asgari ücretin brüt tutarının altındaysa disiplin hapsi cezası söz konusu olmayacak.

Hizbullah Taslaktan Çıktı

- Pasaportu olmadan Türkiye'den ayrılanlara 500 TL ceza verilecek. Taslağın ilk halinde, bu suçu aldığı cezadan kurtulmak için işleyenlere 5 bin TL'ye kadar ceza verileceği öngörülmüyordu. Buna göre firari Hizbullah hükümlüleri de yakalanırsa ceza ödeyecekti.

Ancak bu hüküm taslaktan çıkartıldı.

Pasaport İptaline Son

- Pasaport Kanunu'na göre, hakkında dava ya da hüküm bulunanların pasaportu yurtdışında bulunmaları halinde iptal ediliyor, bu kişilere sadece Türkiye'ye dönmeleri için seyahat belgesi veriliyordu. Taslakla, bu düzenleme kaldırıldı. Buna göre, ağır suçlar işleyenler kırmızı bültenle aranacak ve iadesi istenecek ancak kimsenin pasaportu iptal edilmeyecek.

Noter Formülü

- Noterler, bundan sonra mahkemelerden çıkartılan veraset ilamı ve mirasçılık belgesi verilmesi konusunda yetkili olacak.

- Eve terk eden eş için mahkeme kanalıyla çıkartılabilen "eve dön" çağrısını artık 15 TL karşılığı noterler de çıkartabilecek.

Danıştay Yetkilerine Tırpan

- Danıştay, sadece ülke genelinde uygulanacak düzenleyici işlemler yönünden yetkili olacak. Taslak yürürlüğe girmeden önce açılan davalar yine Danıştay'da görülecek ancak yürürlükten sonra açılacak şu davalar Danıştay'ın görev alanı dışında ve idari mahkemeleri ile bölge idare mahkemelerinde görülecek:

İlköğretimde Türban: İlk ve orta öğretim öğrencilerinin kayıt, nakil, ilişik kesme, disiplin ve sınıf geçme-

leri ile notlarının tespitine ilişkin işlemler. Buna göre, türbanla okula geldiği için okuldan atılan öğrencinin dosyasına alt mahkemeler bakacak.

Yükseköğretim Cezaları: Yükseköğretim öğrencilerinin disiplin cezaları, sınıf geçme ve notlarının tespitine ilişkin davalara alt mahkemeler bakacak. Türbanlı öğrencileri de kapsayan kayıt, nakil, öğrencilikle ilişkisinin kesilmesi, sınıf geçme ve notlarının tespitine ilişkin işlemler ise Danıştay tarafından incelenecek.

Kamu Görevlileri: Kamu görevlilerinin, görevle ilişkisinin kesilmesi sonucunu doğuranlar dışında kalan disiplin cezalarını alt mahkemeler inceleyecek. İlişik kesmelere Danıştay bakacak.

Danıştay'da Görülemeyecekler: Vakıflar Kanunu'nun vakıflara ait taşınmazların tahliyesine ilişkin hükümleri, Taşınmaz Mal Zilyedliği, asker ailelerine yardım ile ilgili işlemler hakkında açılacak davalar.

Belediye Yetkilerine Bakamayacak: Danıştay, belediyeye ait izin, ruhsat, toplu taşıma gibi yetkilerin kullanımına ilişkin hiçbir davaya da bakamayacak.

Su Ürünleri ve Trafik Kanunu: Su alanlarıyla ilgili düzenlemeler, Karayolları Trafik Kanunu'nun yerel makamları ilgilendiren düzenlemeleri Danıştay'da incelenemeyecek.

İmar Kanunu: Mühürleme, durdurma, yıkım kararları ile bunlara ilişkin olarak verilen para cezaları ve bu cezaların tahsili amacıyla tesis edilen işlemler Danıştay yetkisi dışında olacak.

Vergi Cezaları

- **Bölge İdareye:** Tek hâkim tarafından karara bağlanan vergi ve kamu alacağı davaları bölge idare mahkemelerinde karara bağlanacak.

- **50 Bin TL Sınır:** Konusu elli bin lirayı aşmayan idari işlemler ile tazminat istemleri, tek hakim kararları Danıştay'a gelmeyecek.

YÖK Başkanı'na Daire Ayarı

- YÖK Başkanı'nın yargılamasına yönelik izinle ilgili davalara kamuoyunun gündemine türbanın okullarda takılamayacağı kararıyla gelen Danıştay 2. Daire bakamayacak. Bu davalara, işbölümü yapıldıktan sonra

görevlendirilecek bir daire bakacak. Üniversitelerdeki kamu görevlilerinin davaları ise artık bölge idare mahkemelerinde görülecek.

Temyiz Engeli

- Üç bin liraya kadar olan adli para cezalarının temyiz incelemelerini bölge adliye mahkemeleri yapacak. Bu mahkemeler faaliyete geçene kadar 3 bin TL'ye kadar olan para cezaları temyiz edilemeyecek.

Yargıtay'a Var, Danıştay'a Yok

- Yargıtay Başkanı, kuruma, sözleşmeli olarak uzman ve pratisyen doktor ile dış doktoru alabilecek. Hükümetin tasarılarına sert tepki gösteren Danıştay Başkanı'na ise bu yetki verilmedi. Daha önce de Anayasa Mahkemesi üyelerine özel sağlık tedavisi hakkı tanınmıştı.

Uyuşturucuya Zorunlu Tedavi

- Uyuşturucu bulandıran ve içen kişilerin tedavi görmesi zorunlu olacak. Bu kişiler tedavi olursa, ceza almayacak. Mevcut kanunda mahkeme tedavi konusunda takdir yetkisi kullanıyordu.

Asliye Cezada Savcı Yok

- 2016 yılına kadar asliye ceza mahkemelerinde duruşmalara savcı çıkmayacak.

Not Sistemi Kalkıyor

- Yargıtay ve Danıştay daireleri, hakim ve savcılar hakkında not belgesi dolduramayacak. Hakim ve savcılar performans denetimine tabi olacak.

Cenaze İzni

-Savcılar, tutuklanan kişilere yakınları öldüğünde cenaze izni verebilecek. Tutuklu ya da hükümlü başka bir kentteki cenazeye de katılabilecek. Son olarak Balyoz davasında tutuklanan komutanlardan Mustafa Korkut Özarlan, annesinin cenazesi-ne özel izinle katılabilmişti.

Bu Seçimde Kürtçeye Hapis Yok

İZLEM

Türkiye, 12 Haziran 2011 tarihinde yapılması öngörülen 24. dönem milletvekili genel seçimi için sandık başına gidecek. Seçim kanunlarında yapılan değişikliklere göre, genel seçimde tahta yerine plastik oy sandıkları kullanılacak. Kürtçe veya Türkçe dışında bir başka dilde propaganda yapanlara hapis cezası verilmeyecek.

Yüksek Seçim Kurulu (YSK), TBMM'de seçim kararının alınmasının ardından seçim takvimini ilan etti. Seçim süreci bu takvime göre işleyecek. Takvime göre muhtarlık bölgesi askı listeleri 18 Mart 2011 Cuma günü askıya çıkarılacak, 31 Mart Perşembe günü askıdan indirilecek. Sandık seçmen listelerinin kesinleşmesinden sonra seçmen bilgi kağıtlarının hazırlanması ve dağıtılması işlemine 24 Nisan 2011 Pazar günü başlanacak. Siyasi partilerin seçim çevreleri itibarıyla milletvekili kesin aday listeleri ile bağımsız adaylar 29 Nisan 2011 Cuma günü ilan edilecek. Gümrük kapılarında 10 Mayıs 2011 Salı günü oy verme işlemine başlanacak.

Tahta Sandık Kalkıyor

YSK bu seçimde, Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun ile Milletvekili Seçimi Kanununda 2010 yılında yapılan değişikliklere göre düzenlemeler yapacak. Kanunlarda yapılan değişikliklere göre, tahta oy sandıkları tarihe karışacak. Oy sandıkları eni 40, boyu 55, yüksekliği 50 cm, şeffaf, ısıya ve kırılmaya dayanıklı sert plastikten olacak. Seçim-

lerde kullanılacak oy verme kabinleri de değiştiriliyor. Kabinler, eni 120, boyu 120, yüksekliği 180 santimetre, portatif, hafif metal profil üzerinde, bir tarafı açılıp kapanabilir ve içini göstermeyen koyu renk dayanıklı sentetik kumaşla kaplı, kolay taşınabilir ve katlanabilir olacak şekilde yaptırılacak.

Oy Zarfları Büyüyor

Şeffaf sandık ve kabinlerle ilgili hazırlıklarına başlayan YSK, kanun gereği oy zarflarının boyunu büyütecek. Kanuna göre, zarflar, her seçim için ayrı renkte, eni 15 cm, boyu 21 santimetre olacak.

YSK'da Temsilci

Kanuna göre, seçime katılan siyasi partilerden, son yapılan genel seçimlerde en çok oyu alan dört siyasi parti ve son dönemde TBMM'de grubu bulunan siyasi partiler, bu siyasi parti genel başkanları tarafından yazılı olarak yetki verilmiş olması şartıyla, YSK'da bir asil ve bir yedek temsilci bulundurabilecek.

Güneş Battıktan Sonra Propaganda

Kanunla açık yerlerde, güneşin batmasından sonra da propaganda yapılabilmesi mümkün hale getirildi. Buna göre, güneşin batmasını takiben iki saat daha propaganda sürebilecek. Önceki düzenlemede güneş

battıktan sonra propaganda yasak olduğundan mitingleri uzayan liderler hakkında yasal işlem yapıyordu.

Kürtçeye Hapis Yok

Türkçe propaganda “esas” olacak ancak Türkçe dışındaki dillerde propagandaya hapis cezası verilmeyecek. Kanunla ayrıca billboardlarda propaganda süresi uzatılarak 20 günden 30 güne çıkarıldı.

TC Kimlik Numarası Olmasa da

Seçmenler, üzerinde TC kimlik numarası bulunmayan belgeyle de oy kullanabilecek. TC kimlik numarası olmayan bir kimlikle oy kullanılabilmesi için, seçmen bilgi kağıdını ve kimlik numarasını ispata elverişli, YSK tarafından ilan edilecek belgenin gösterilmesi yeterli olacak.

Seçmenler, cep telefonu, fotoğraf veya film makinesi gibi görüntü kaydedici veya haberleşme sağlayıcı cihazlarla kapalı oy verme yerine bu seçimde de giremeyecek. Bu tür cihazlar, kapalı oy verme yerine girmeden önce kapatılarak sandık kurulu başkanına teslim edilecek.

Sendikacılar da İstifa Etti

Kanunla ayrıca adaylık için görevden çekilmesi gerekenlerin kapsamı da genişletildi. Buna göre, kamu kurum niteliğindeki meslek kuruluşları, sendikalar, kamu bankaları ve üst birliklerin yönetim ve denetim kurullarında görev alanlar da adaylık için görevinden ayrılmak zorunda kaldı.

Polisten İkinci Yumruk

İZLEM

Halkevleri Derneği Merkez Yürütme Kurulu (MYK) üyesi Dilşat Aktaş, Yüksel Caddesi'nde iki kez yumruk yediği sivil polisle, suç duyurusunda bulunmak için gittiği adliyede karşılaştı. "Adını söyler misin?" diyen Aktaş'a aynı polisin yine yumruğunu kaldırarak, küfür ettiği iddia edildi. Aktaş'a ikinci kez saldırmaya kalkışan polisi, yanındaki arkadaşları çekerek, bir arabaya bindirdi. Aktaş'a saldıran polisin Güvenlik Şube'de görev yaptığı anlaşılırken, Ankara Emniyet Müdürlüğü idari soruşturma başlattı. Soruşturma kapsamında polisin görev yerinin değiştirileceği öğrenildi.

Aktaş, Yüksel Caddesi'nde Ankara Valiliği'nin izni ve İl Sağlık Müdürlüğü'nün bilgisi dahilinde açılan "Organ Bağışı Kampanyası" standın önünde beklerken, Çevik Kuvvet ekibinin aynı caddede açılan diğer standlara müdahalesi sırasında sivil polis olduğu iddia edilen kişi tarafından yumruklanmıştı.

Suç Duyurusu

Şiddete maruz kalan Aktaş'la birlikte Halkevleri, KESK, Eğitim-Sen, ÖDP, 78'liler Federasyonu, Feministbiz ve Öğrenci Kolektifleri üyeleri saldırıdan bir gün sonra Ankara Adliyesi önünde toplandı. "Kadına vuranı tanıyoruz, erkektir, polistir", "AKP, polis bedenimizden elini çek" dövizleri taşıyan ve "Erkek devlet hesap verecek" sloganları atan grup adına basın açıklaması yapıldı. Açıklamada, Aktaş'a yönelik saldırının münferit olmadığı, erkek egemen zihniyetten güç bulan polisin kadına yönelik şiddeti olduğu savunuldu. Aktaş da kendisine vuran polisin kimliğinin teşhir edilmesini istedi. Aktaş, "Şunu bilsinler ki, bütün kadınların eli o polisin yakasındadır" dedi. KESK Kadın Sekreteri Canan Çalağan da "Polis kendi arasındaki kişinin kim olduğunu biliyor. Kimliği açıklansın. Polis şiddetinin takipçisi olacağız" diye konuştu.

Yumruğunu Kaldırdı, Küfür Etti

Açıklamanın bitmesinin ardından Aktaş ve arkadaşları adliye önünde avukatlarının gelmesini bekledi. Avukat Duygu Hatipoğlu'nun gelmesinden bir süre sonra Aktaş, tesadüfen kendisini darp eden polis memurunu gördü ve yanına gitti.

Aktaş, daha sonra olanları şöyle anlattı:

“Aynı sahneyi yeniden yaşadım. Polisin yanına giderek, ‘Senin adın ne? Bana adını söyley misin?’ diye sordum. Bana döner dönmez yine yumruğunu kaldırdı. Yanındaki diğer polisler arkadaşlarını geri çekti. ‘Niye adını söylemiyorsun?’ dediğim de ise küfür etti. Polisi O6 LBF ... plakalı arabayla adliyeden uzaklaştırdılar.”

3 Yılden 8 Yıla Hapis

Aktaş, daha sonra avukatı ile birlikte hazırladığı suç duyurusu dilekçesini Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na verdi. Dilekçede, şüpheli polisin iki kez yumrukladığı Aktaş'ın ağızından kan geldiği, gözünün kararıp fenalaştığı ve dengesini kaybettiği belirtildi. Dilekçede, şüpheli polisin kimliğinin tespit edilerek, “kamu görevlisinin sahip bulunduğu nüfuzu kötüye kullanmak suretiyle kasten yaralama ve görevi kötüye kullanmak” suçlarından 3 yıldan 8 yıla kadar hapisle yargılanması talep edildi.

Yumrukçu Memura Soruşturma

Ankara Emniyet Müdürlüğü de Aktaş'a yumruklu saldırı gerçekleştirilen polis memuru hakkında idari soruşturma başlattı. Televizyon görüntülerinden yapılan tespitler sonrasında yumruk atan sivil giyimli kişinin Ankara Emniyeti Güvenlik Şubesi'nde görev yapan polis memuru olduğu anlaşıldı. Söz konusu polis memurunun olaydan kısa süre önce yaşanan arbedede yere düştüğü ve kimliği tespit edilemeyen kişilerin tekmesi sonucunda yerde yatarken burnunun kırıldığı anlaşıldı. Burnu kırılan polisin, olayın hemen ardından yaşanan ikinci olayda Aktaş'a art arda yumruk atmaya çalıştığı belirlendi. Ankara Emniyet Müdürü Zeki Çatalkaya'nın polis hakkında idari soruşturma açılması ve görev yerinin değiştirilmesi talimatı verdiği öğrenildi. Bu çerçevede, hakkında soruşturma başlatılan polis memurunun görev yerinin değiştirileceği kaydedildi.

Hakimden “Adalet” Çılgılığı

İZLEM

Hrant Dink cinayetinde kusuru olduğu iddia edilen kamu görevlileri hakkında soruşturma açılmasını engelleyen hakimlerin yargısal yetkilerini kullandığına ilişkin karara muhalif kalan Ankara İdare Mahkemesi Hakimi Gürsel Özkan, karşı oy yazısında çarpıcı ifadeler kullandı. Özkan, yargı kararlarının kamu vicdanında karşılık bulması gerektiğini belirterek, “Hrant Dink’in can güvenliğinin sağlanmasında dönemin İstanbul Emniyet Müdürü ve ilgili personelin görevini gereği gibi yerine getirip getirmediği konusunda adli makamların denetim yapması olanağının ortadan kaldırılması sonucunu doğuran hakimler hakkında işlem yapılması gerekirdi” dedi.

Dink ailesi, cinayetin ardından, ihbar ve Trabzon Emniyeti’nden gelen yazılara rağmen gerekli koruma tedbirleri almayan dönemin İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah’ın da aralarında bulunduğu polisler ve bazı kamu görevlileri hakkında suç duyurusunda

bulundu. Ancak İstanbul Valiliği, bildirilen 30'a yakın isimden sadece 6'sı için soruşturma izni verdi. Valilik, Cerrah'ın soruşturulmasına ise karşı çıktı. Tarafların itirazı üzerine dosyayı inceleyen Bölge İdare Mahkemesi ise 6 polis hakkındaki soruşturma iznini de kaldırdı. Böylece, Türkiye'nin AİHM'de mahkum olmasına neden olan süreç başladı ve kamu görevlilerinin yargılanmasının önü kapandı. Dink ailesi bunun üzerine, bu kararı veren hakimler hakkında suç duyurusunda bulundu. Adalet Bakanlığı ise hakimlerin yargısal yetkilerini kullandıklarını belirterek, soruşturma talebini reddetti.

Yine Geri Çevrildi

Dink ailesi, bunun üzerine bakanlığın kararının iptali istemiyle Ankara 1. İdare Mahkemesi'nde dava açtı. Mahkeme, bu talebi de 1'e karşı 2 oyla geri çevirdi. 30 Kasım 2010'da verilen kararın gerekçesinde, bakanlığın, hakimlerin yargısal yetkisini kullandığına ilişkin savunmasının yerinde bulunduğu belirtildi. Karara muhalif kalan üye Gürsel Özkan ise "isyan" niteliğinde bir karşı oy yazısı kaleme aldı. Anayasanın 90. maddesine göre, uluslararası mevzuatın kanunlardan üstün olduğunu anımsatan Özkan, Cerrah başta olmak üzere kamu görevlilerinin yargılanma yollarının açık tutulması gerektiğini belirterek, sunları kaydetti:

Kamu Vicdanı

"Devletin, vatandaşın can güvenliğini sağlanmasının zorunluluğu açıktır. Bu görev, güvenlik güçlerinin görevlerini eksiksiz yapmaları ile yerine getirilir. Nitekim AİHM, ülkemizi Hrant Dink'in öldürülmesinde gerekli önlemleri almada kusurlu görmüş ve tazminata mahkum etmiştir. Anayasaya göre yargı bağımsızdır ve kararları gerekçeli olmalıdır. Yargı bağımsızlığı kararlarının objektif olması, kararlarının gerekçeli olması ise tarafların karardan tatmin olması ve kamu vicdanında karşılık bulması amacını taşımaktadır.

BM'nin kabul ettiği Bangolar Yargı Etiği ilkeleri, yargının 'bağımsızlık, tarafsızlık, doğruluk ve tutarlılık, dürüstlük, eşitlik, ehliyet ve liyakat' ilkelelerini değer olarak kabul etmiştir. İstanbul Bölge İdare Mahkemesi'nin kararı kesindir ve temyizi yoktur.

Bu kararda, anayasal zorunluluğa rağmen yeterli gerekçeye de yer verilmemiştir. Hrant Dink'in can güvenliğinin sağlanmasında dönemin İstanbul Emniyet Müdürü ve ilgili personelin görevini gereği gibi yerine getirip getirmediği konusunda adli makamların denetim yapması olanağının ortadan kaldırılması sonucunu doğuran hakimler hakkında işlem yapılması gerekirdi.”

Çarpıcı Atama

Bu karara imza atan Özkan hakkında, HSYK, yakın zamanda ilginç bir karara imza attı. 13 ay boyunca, 1. İdare Mahkemesi Başkan Vekilliği görevini yürüten Özkan, HSYK tarafından 16. İdare Mahkemesi'ne üye olarak atandı. YARSAV üyesi olan Özkan'ın ismi daha önce eski Erzincan Başsavcısı İlhan Cihaner'in, Erzurum Savcısı Osman Şanal'ın soruşturulması için Adalet Bakanlığı aleyhine açtığı davada gelmiş, bakanlık, YARSAV üyesi olduğu gerekçesiyle Özkan için reddi hakim isteminde bulunmuştu. Bunun üzerine davaya bakan Hakim Mehmet Küçükgöz, bakanlık lehine karar vermişti. Özkan'ın, 16. İdare Mahkemesi'ne atandığı kararnameyle, Küçükgöz de 1. İdare Mahkeme Başkanlığı'na getirilmişti.

Blogspot Engeli, Nafile Kararla Kalktı

İZLEM

Binlerce kişi tarafından kullanılan, kullanıcıların uzun emekler sonrası kişisel iletilerini, yazılarını aktardıkları blog sayfaları oluşturmalarına aracı olan blogspot adlı internet sitesine erişim yasağı kaldırıldı. Ancak Diyarbakır Başsavcılığı, kararında, kalıcı çözüm önerilerine yer veremeyerek, sitenin ve benzeri sitelerin

yeniden kapatılabileceğini ortaya koydu. Savcılık, “kitap yasadışı diye kütüphane kapatılmaz” gerekçesini yerinde bulmayarak, sadece yasadışı yayınların engellenmesi nedeniyle erişim engelini kaldırdığını bildirdi ve yasadışı yayın yapılması halinde yeni başvuruyla yeniden engelleme kararı verilebileceğini vurguladı. Diyarbakır Başsavcılığı’nın, Digitürk’ün blog sayfaları üzerinden yasadışı maç yayını yapıldığına yönelik şikayeti üzerine söz konusu sayfalar yerine blogspot’un tamamına erişimi engelleyen kararı büyük tepki çekmişti.

Engel Kaldırıldı

Diyarbakır Başsavcılığı, blogspot’un sahibi olan google Inc. şirketinin ilgili sayfaları engellediğini bildirmesi üzerine erişim engelini kaldırdı. Buna göre, kararın tebliği ile birlikte blog yazarları, sayfalarına kavuşabilecek. Ancak kararda yer verilen bilirkişi raporu ve bu raporla ilgili yer alan ifadeler, siteye ve benzeri sitelere her zaman erişim engeli konulabileceğini ortaya koydu. google.inc adlı şirketle birlikte Diyarbakır Başsavcılığı’na siteye erişim engelini kaldırılması için çok sayıda blog yazarı adına başvuran Doç. Dr. Kerem Altıparmak

ve Doç. Dr. Yaman Akdeniz, dilekçelerinde, yasadışı maç yayını yapan IP adreslerinin bu faaliyetinin engellendiğini belirtirken, savcılığın mevzuata göre “uyar-kaldır” sistemini uygulaması gerektiğini kaydetti. Dilekçede, buna göre, savcılığın ilgili şirketi uyarması, makul süre beklemesi ve sonra erişimin engellenmesi kararı vermesi gerektiği, uyarılar doğrultusunda çok sayıda yayının engellendiği ve böylece sitenin tamamının engellenmesine gerek kalmadığı anımsatıldı. Dilekçede ayrıca yasadışı bir kitap nedeniyle bütün kütüphanenin kapatılamayacağı, binlerce kişinin ifade özgürlüğünün engellenmesinin sansür anlamına geldiği savunuldu.

İtibar Etmedi

Diyarbakır Başsavcılığı ise “uyar-kaldır” sistemi ve “sansür” uyarılarını dikkate almayarak sadece blogger sitesi üzerinden yasadışı yayın yapan sayfaların buna son vermesini dikkate değer buldu ve bu nedenle erişim engeli kaldırdı. Kararda, bilirkişi raporunda “maç izleten IP adresleri erişime kapansa bile DNS ayarları değiştirilerek kişisel olarak yasadışı maç yayını izlenebildiği, bunu engellenmenin imkansız olduğu” görüşünün yer aldığı kaydedildi. Kararda, bunun mevcut erişimin engellenmesi kararı ile ilgisinin olmadığı ancak yeni bir başvuru halinde konunun yeniden değerlendirilebileceği vurgulandı.

Yeni Başvuruya Bağlı

Buna göre Digitürk, bu nedenle yeni bir başvuru yaparsa, siteye erişim yeniden engellenebilecek. Bu durumu değerlendiren Doç. Dr. Kerem Altıparmak, “Google ile birlikte bizim de blog yazarı müvekkillerimiz adına başvurularımız vardı. Biz, yasadışı bir kitap nedeniyle bütün bir kütüphanenin kapatılamayacağını, bunun ifade özgürlüğünü engellemek anlamına geldiğini belirten gerekçeler sunduk. Ancak savcılık, bunu değil, sadece ilgili sitelerin IP erişiminin engellenmesini esas aldı. Bu da yeniden siteye erişimin engellenebileceğini gösteriyor” diye konuştu.

BM'in, İşkenceye Karşı Sözleşmesinin Ek İhtiyari Protokolü Onaylandı

TBMM Genel Kurulunda, İşkence ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı kabul edilerek yasalastı. 23 Şubat 2011 Çarşamba günü yapılan Genel Kurulda kabul edilen Protokol'in kapsamı şöyle:

İlk Elden İnceleme

OPCAT'in insan hakları kuruluşlarına sağladığı olanakla, insan hakları savunucuları bütün gözaltı ve cezaevi merkezlerini gezip, tutuklu ve hükümlülerle konuşabiliyor. Düzenli izlemeler, işkencenin bitmesine yol açıyor. İslahevleri, yetiştirme yurtlarının denetlenmesiyle, bu alandaki hak ihlalleri en azı inebiliyor.

Alt Komite

Bu kapsamda BM İşkenceyle Mücadele Komitesi'nin alt komitesi olarak kurulması öngörülen yapılanma, OPCAT'e imza koyan ülkelerdeki gözaltı merkezleri ve cezaevlerini düzenli olarak ziyaret ediyor. Heyetler, habersiz olarak da cezaevleri ve karakollara baskın düzenleyebiliyor.

Ulusal Mekanizma

OPCAT'e imza koyan ülkelerin, BM İşkenceyi Önleme Komitesi'nin alt komitesi olarak kurulan yapılanmaya paralel biçimde çalışacak ulusal bir mekanizma kurması gerekiyor. Türkiye'nin, OPCAT'in TBMM'de kabulünden itibaren 1 yıl içerisinde ulusal mekanizmayı oluşturması zorunluluğu bulunuyor. Ulusal mekanizma içerisinde yer alan isimler de tıpkı uluslararası heyetler gibi cezaevleri ve karakolları habersiz ya da düzenli denetleyebilecek. İşkencenin önlemesi amacıyla Birleşmiş Milletler tarafından 2003'de imzaya açılan Protokol Türkiye tarafından 14 Eylül 2005 tarihinde imzalanmıştı.

Protokol hakkında ayrıntılı bilgi Türkiye İnsan Hakları Vakfından ulaşabilirsiniz. www.tihv.org.tr

Kadına Yönelik Şiddet AİHM’de Mahkûm Oldu

Başvuru Tarihi: 29 Nisan 2005,
Başvuru Numarası: 19506/05,
Karar Tarihi: 1 Şubat 2011,
Kararı Veren Daire: 2. Daire

Öğretmen Ayşe Ebcin, 1994’te Diyarbakır’da çalıştığı okula giderken asitli saldırıya uğradı ve yüzünden ciddi şekilde yaralandı. Çeşitli ameliyatlar geçiren, çalıştığı okula ancak 1,5 yıl sonra geri dönebilen, yaklaşık 3 yıl boyunca psikolojik tedavi gören ve saldırının fiziksel sonuçlarını hâlâ taşıyan Ebcin, olay nedeniyle uğradığı zararın idare tarafından karşılanması talebiyle 1997’de idari yargıya başvurmasına rağmen bir sonuç alamadı. Bunun üzerine davayı AİHM’e taşıyan Ebcin’in dosyasını inceleyen Mahkeme, Sözleşme’ye taraf devletin bireylerin hak ve özgürlüklerini üçüncü kişilere karşı da koruma yükümlülüğü bulunduğunu vurguladıktan sonra, bu yükümlülüğün, bireyin vücut bütünlüğüne

saldırın kişilere karşı somut cezai yaptırımlar öngören hukuksal düzenlemelerin yapılmasını gerektirdiğini ve bu tür saldırıların öngörülmesini, engellenmesini ve cezalandırılmasını sağlayacak mekanizmaların kurulması gerektiğini hatırlattı; ve bu düzenlemelerin caydırıcı ve etkili bir nitelik taşıması gerektiğinin (dispositions pénales efficaces) de altını çizdi (par. 35, 37). Bu ilkeler çerçevesinde Mahkeme, olayın faillerinin olaydan ancak 6 ay sonra yakalanabildiğine, olaya ilişkin ceza davasının faillerden biri bakımından 7 yıldan fazla sürdüğüne ve diğer sanığa ilişkin davanın ise halen devam etmekte olduğuna dikkat çekerek (par. 55), bir ceza davasının -ne kadar karmaşık unsurlar içerirse içersin- bu kadar uzun sürmesinin davanın etkililiğine zarar verdiği dikkat çekti ve böylece ceza davasının sahip olması gereken caydırıcılık özelliğinin ortadan kalktığı sonucuna ulaştı (par. 56). İdari yargı önünde 13 yıldır devam etmekte olan tazminat davası için de aynı sonuca ulaşan Mahkeme, bu durumda hukukun üstünlüğünün korunduğundan bahsedilemeyeceğini de hatırlatarak (par. 58-60), Sözleşme'nin 3. ve 8. maddelerinin ihlal edildiğine hükmetti ve Türkiye'yi 30,000 Euro tazminata mahkûm etti.

Gözaltında Usulsüz Tıbbi Muayene Mahkûmiyete Yol Açtı

Başvuru Tarihi: 29 Ağustos 2006,
Başvuru Numarası: 36369/06,
Karar Tarihi: 1 Şubat 2011,
Kararı Veren Daire: 2. Daire

Yazgül Yılmaz, 16 yaşındayken polis tarafından gözaltına alındı ve gözaltı sırasında rızası olmamasına rağmen jinekolojik muayeneye gönderildi. Gözaltı sırasında kötü muameleye maruz kaldığını iddia eden Yılmaz, bu iddiasını kanıtlamayı sağlayacak tıbbi muayenin İstanbul Protokolü'ne uygun olarak gerçekleştirilmediği, rızası olmaksızın jinekolojik muayeneye gönderildiği ve olayda

sorumluluğu bulunan kamu görevlilerinin cezalandırılmadığı gerekçesiyle dosyayı AİHM'e taşıdı. Dosyayı inceleyen Mahkeme, Yılmaz'ın olay anındaki yaşı nedeniyle kırılgan bir durumda olduğuna ve dolayısıyla haklarının devlet tarafından özellikle korunması gerektiğine dikkat çektikten sonra (par. 42), gözaltı sırasında jinekolojik muayene yapılması konusunda Yılmaz'dan ya da Yılmaz'ın yasal temsilcisinden herhangi bir izin alınmadığını hatırlattı (par. 45). Bu kadar önemli bir muayene için rıza alma prosedürünün reşit olmayan bir kimse söz konusu olduğunda minimum bazı garantiler öngörülerek düzenlenmiş olması gerektiğine dikkat çeken Mahkeme, Yılmaz'ın, olay anındaki kırılgan konumu nedeniyle, ilgili kamu görevlilerinin bu talebine itiraz etmesinin zaten mümkün olmadığını hatırlattı (par. 45). Mahkeme, olayın gerçekleştiği dönemde, gözaltına alınan kadınların jinekolojik muayene tabi tutulmalarına ilişkin hukuksal bir boşluk olduğuna ve dolayısıyla bu uygulamanın muhtemel kötüye kullanmaları önleyebilecek hukuki garantiler olmaksızın gerçekleştirildiğine dikkat çekti. Ayrıca Mahkeme (par. 46), reşit olmayan bir kimsenin jinekolojik muayenesi söz konusu olduğunda ek güvencelere (çocuğun yasal temsilcisinin rızasının alınması; çocuğun muayene sırasında yanında birisinin bulunmasını isteyebilmesi; çocuğun kadın doktor talep edebilmesi; incelemenin nedeni, nasıl gerçekleştirileceği ve sonuçları hakkında çocuğun bilgilendirilmesi; çocuğun iffetine saygı gösterilmesi, vs.) ihtiyaç olduğunun da altını çizdi (par. 47).

Gözaltına alınan kadınların otomatik olarak jinekolojik muayeneye gönderilmelerinin kabul edilemez olduğunu belirten Mahkeme, bu tür bir uygulamanın gözaltındaki kadınların çıkarını dikkate almadığı gibi hiçbir tıbbi zorunluluğa denk düşmediğinin de altını çizdi. Ayrıca Mahkeme, olayda başvurusunun herhangi bir tecavüz şikayetinin bulunmadığına ve cinsel taciz iddiasının bekâret kontrolünü gerektirmediğine dikkat çekti (par. 48).

5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 75., 76. ve 77. maddelerinde öngörülen güvencelerin çocukların korunması için herhangi bir hüküm içermediğini hatırlatan Mahkeme (par. 49), olaydan sonra İzmir Tabip Odası'ndan bir grup doktor tarafından hazırlanan raporda başvurusunun muayenesine ilişkin belgelerin İstanbul Protokolü'ne uygun olarak hazırlanmadığına ve başvurusunun olaydan travmatik bir şekilde etkilendiğinin tespit edildiğine dikkat çekti. Böylece başvuru hakkındaki tıbbi muayene raporlarının yüzeysel bir nitelik taşıdığını kabul eden (par. 50) Mahkeme, tüm bu nedenlerle, Yılmaz'ı özgürlüğünden yoksun

bırakan kamu görevlilerinin onu gözaltındayken korumak için hiçbir pozitif önlem almadıkları (n'ont pris aucune mesure positive pour la protéger au cours de sa garde à vue) sonucuna ulaştı (par. 52).

Dahası, Mahkeme, Yılmaz'ı gözaltındayken muayene eden ve İstanbul Protokolü'ne uygun olarak hazırlanmayan muayene raporlarını düzenleyen doktorlara herhangi bir ceza verilmediğine de dikkat çekti (par. 64).

Böylece, Yılmaz'ın kötü muameleye maruz kaldığını kabul eden Mahkeme, olayda Sözleşme'nin 3. maddesinin hem içerik hem de usul açısından ihlal edildiğine hükmetti (par. 65).

Gözaltında Avukat Yardımı Alamama Adil Yargılanma Hakkının İhlali

Başvuru Tarihi: 27 Ocak 2006,
Başvuru Numarası: 5289/06,
Karar Tarihi: 1 Şubat 2011,
Kararı Veren Daire: 2. Daire

İzmir'de yaşayan Hüseyin Habip Taşkın, 9 Temmuz 2002'de gözaltına alındı. Yasadışı bir örgüte üye olma suçlamasıyla yargılanan ve 2 yıl 6 ay hapis cezası alan Taşkın, gözaltındayken avukat yardımı alamadığı ve mahkûmiyetine yol açan ifadesinin yanında avukatı olmadan alındığı gerekçeyle Mahkeme'ye başvurdu. Dosyayı inceleyen Mahkeme, Taşkın'ın karakolda ifadesi alınmadan önce ya da alınırken ya da savcılık sorgusu sırasında ve sorgu hakimi önündeyken herhangi bir hukuki yardımdan yararlanmadığını hatırlattıktan sonra, bir zanlının “fiili ve etkili” bir adil yargılanma hakkından yararlanabilmesi için, aksi yönde bir uygulamayı haklılaştıran zorlayıcı nedenler gösterilmedikçe, kovuşturmanın her aşamasında avukat yardımından faydalanabilmesi gerektiğine dikkat çekti (par. 21). Türkiye bakımından konuyla ilgili içtihadını da hatırlatan Mahkeme (par. 22), olayda Sözleşme'nin adil yargılanma hakkını düzenleyen 6. maddesinin ihlal edildiğine hükmetti (par. 23).